

Беларусы ў дэпрэсіі. Вынікі даследавання праблем жыхароў беларускіх рэгіёнаў

Палітычны крызіс у Беларусі доўжыцца ўжо амаль год і эскаліруе праблемы, якія і без таго стаялі перад беларусамі. У сваім [даследаванні](#) Цэнтр новых ідэй паспрабаваў зразумець, якія праблемы хваляюць беларусаў больш за ўсё і якія яны адрозніваюцца ў Мінску і рэгіёнах, а таксама сярод розных груп беларускага грамадства.

Як праводзілася даследаванне?

Даследаванне базуецца на маніторынгу рэгіянальных СМІ, двух экспертных фокус-груп, а таксама на аналізе 5685 анкет, атрыманых пры апытанні праз Viber. Апытанне праводзілася пры супрацоўніцтве з ініцыятывай «[Народнае апытанне](#)» у канцы чэрвеня 2021-га сярод актыўнай часткі пратэстнай аўдыторыі. Таксама мы выкарыстоўвалі сацыялагічныя дадзеныя Chatham House і іншых інстытутаў, якія даследуюць меркаванні беларусаў.

Асноўная праблема – палітычны крызіс

Палітычны крызіс і маштабныя палітычныя рэпрэсіі ў адносінах да нязгодных прывялі да сур'ёзнай турботы ў грамадстве. Беларусы не давяраюць уладзе і дзяржаўным інстытутам – не засталася практычна ні аднаго інстытута, да якога б грамадства ў сваёй большасці адносілася лаяльна. Беларусы паказваюць на карумпаванасць дзяржструктур. Закрыццё рэгіянальных незалежных СМІ можа прывесці да таго, што жыхары рэгіёнаў выпадуць з праэмакратычнай пазы.

Тры асноўныя праблемы для пратэстнай аўдыторыі

	Рэгіёны	Мінск
Палітычныя рэпрэсіі	49%	83%
Давер міліцыі	32%	52%
Давер мясцовым органам улады	32%	33%

[Flourish](#)

Наколькі моцна пераследуецца выказванне палітычных поглядаў, выдатных ад поглядаў, якія падтрымлівае дзяржава?

	Вельмі моцна	У значнай ступені	У нейкай ступені, але не моцна
Сталіца	92%	7%	0.4%

Абласны цэнтр	76%	20%	2%
Раённы цэнтр	57%	30%	8%
Горад, гарадскі пасёлак	60%	29%	7%
Аграгарадок, вёска	66%	17%	9%

[Flourish](#)

Эканамічная дэпрэсія

Жыхары рэгіёнаў асабліва моцна адчуваюць страх скарачэння працоўных месцаў і зніжэння заробкаў, у той час як кошты ідуць уверх. Ўзмацнілася хваля эміграцыі не толькі сярод высокакваліфікаваных супрацоўнікаў, але і ў сферы менш кампетэнтных пазіцый. Беларусы знаходзяцца ў чаканні моцнага эканамічнага крызісу, асцерагаюцца зніжэння колькасці буйнага і малага бізнэсу, задумваюцца аб ад'ездзе з краіны.

Якія праблемы вашага населенага пункта ў апошні час хваляюць вас больш за ўсё?

	Рэгіёны	Мінск
Кошты на прадукты	29%	25%
Сітуацыя з працаўладкаваннем	20%	4%
Ад'езд многіх жыхароў	11%	20%

[Flourish](#)

Знайсці добрую працу ў вашым населеным пункце проста ці складана?

	Дакладна складана	Хутчэй складана	Не проста, але не складана
Сталіца	26%	37%	28%
Абласны цэнтр	63%	30%	5%
Раённы цэнтр	63%	24%	8%
Горад, гарадскі пасёлак	67%	25%	6%
Аграгарадок, вёска	76%	20%	3%

[Flourish](#)

Беларусь усё менш падобная на сацыяльна-арыентаваная дзяржава

Беларусы занепакоеныя наконт дрэннай сацыяльнай інфраструктуры і скарачэннем сродкаў на яе паляпшэнне. Эканомія бюджэтных расходаў на медыцыну, адукацыю і іншае, недахоп работнікаў сацыяльных сфер, слабая вышэйшая адукацыя і высокі кошт за платнае навучанне, пагаршэнне працы жыллёва-камунальных службаў прыводзіць да таго, што абяцанае сацыяльна-арыентаваная дзяржава ўсё больш застаецца толькі словамі з вуснаў чыноўнікаў і рэжыму Лукашэнкі.

Якія праблемы вашага населенага пункта ў апошні час хваляюць вас больш за ўсё?

	Рэгіёны	Мінск
Стан дарог, іх наяўнасць	24%	5%
Якасць медыцынскіх паслуг	21%	11%
Якасць адукацыі	7%	8%

[Flourish](#)

Брудныя прадпрыемства супраць волі людзей

На фоне астатніх праблем, з якімі сутыкнулася Беларусь, важнасць экалагічных пытанняў сышла на другі план. Тым не менш можна вылучыць тры асноўныя экалагічныя праблемы, якія мы вызначылі пасля апытання пратэстнай аўдыторыі: выкіды прамысловых прадпрыемстваў (58%), выхлапныя газы ад аўтамабіляў (56%), высечка дрэваў (47%). Таксама сур'ёзныя турботы у грамадства працягвае выклікаць функцыянаванне Беларускай атамнай станцыі. Беларусы асцерагаюцца магчымых аварыяў на ёй і не давяраюць дзяржаўным інстытутам, якія адказваюць перад грамадствам за яе функцыянаванне.

Беларусы будуць станавіцца ўсё больш незадаволенымі жыццём у Беларусі. Развіццё рэгіёнаў даўно з'яўляецца галоўным болям і для ўладаў, і для жыхароў. Але асаблівае гэтага даследавання ў тым, што яно рыхтуецца падчас найбуйнейшага палітычнага крызісу ў гісторыі краіны. Палітычныя праблемы накладваюцца на эканоміку, на дэмаграфію, на астатнія сферы грамадства. Як вынік, мы бачым негатыўныя ацэнкі практычна па ўсіх тэмах. Дэпрэсія праглядаецца і ў экспертных фокус-групах, і ў апытаннях пратэстнай аўдыторыі.

Азнаёміцца з даследаваннем можна па [спасылцы](#).

[Тэкст па-руску.](#)